

ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни Циклу спеціальної підготовки «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств»

Освітній ступінь	Доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про сучасні концепції ринкової економіки, корпоративної соціальної відповідальності, регіональної економіки та економіки суб'єктів господарювання, а також оволодіння теоретичними знаннями з економічних проблем на макро- та мікрорівнях, формування у здобувачів освіти навичок та вмінь прийняття ефективних управлінських рішень на основі запропонованого проєктного інструментарію.

ПЕРЕЛІК ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень із відповідного напрямку.

РН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН 5. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних,

екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН 8. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН 9. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції

СК 7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Анотація дисципліни

В дисципліні розглядається сутність та моделі ринкової економіки, висвітлюється ринок як особлива форма організації економіки, розкривається зміст підприємства та підприємницької діяльності в ринковій економіці: аналізуються основні макроекономічні показники в системі національних рахунків; висвітлюються елементи ринкового механізму макроекономічного регулювання та аналіз механізмів зовнішньоекономічної діяльності, платіжного балансу, валютного курсу й економічної рівноваги в умовах відкритої економіки. Крім того, розглядається національна економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем; характеризується існуюча класифікація економічних регіонів України та перспективи їхнього розвитку; визначаються фактори сталого розвитку вітчизняних продуктивних сил. Навчальна дисципліна містить характеристику сучасних проблем розвитку малих підприємств в Україні та напрями їхнього вирішення; вивчає основні складові (матеріальні, фінансові та трудові) підприємницької діяльності; розкриває особливості управління підприємством в умовах існуючих викликів через механізми стратегічного управління та формування бізнес-проектів.

Тема дисципліни	Компетентність	Програмні результати навчання
Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки	СК 1	РН 01 РН 02
Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки	СК 1	РН 01 РН 02
Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	СК 7, СК 5	РН 09
Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	СК 1	РН 05, РН 04
Тема 5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	СК 1, СК 5	РН 02
Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	СК 7	РН 09
Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	СК 7	РН 03 РН 06
Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств. Особливості управління підприємством у сучасних економічних умовах	СК 1, СК 5	РН 03 РН 08
Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проєкту	СК 7	РН 05
Тема 10. Управління ризиками та якістю проєктів	СК 7	РН 05

Загальна характеристика

Обсяг: 3 кредити (90 год), із них: 16 год – лекцій, 14 год – практичних занять, 15 год – індивідуальне навчально-дослідне завдання, 45 год – самостійна робота.

Підсумковий контроль: іспит.

Мова викладання: українська.

**Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру
(таблиця розписується викладачем і може змінюватись)**

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові					
1.1. Відвідування лекцій (16 годин)	0,5	4	2	4	2
1.2. Робота на семінарському і практичному занятті (8 годин)	1	3	3	4	4
1.3. Виконання завдань для самостійної роботи (43 години)	1	7	7	7	7
1.4. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ) (15 годин)	15	0,5	7,5	0,5	7,5
1.5. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			24,5		25,5
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 50					
II. Вибіркові (за вибором здобувачів освіти)					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5				
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5				
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5				
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10				
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих учених	5				
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5				
Разом	10	-		-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю: письмовий іспит – 40 балів.

Навчально-методичне забезпечення: лекційний матеріал та презентації, завдання до практичних занять, додаткову рекомендовану літературу розміщено в електронному навчальному курсі на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу за посиланням: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=20422>.

Рекомендована література

Основа

1. Антонова І.В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2018. Випуск 2 (19). С. 135-143.
2. Білоус Г.П. Розвиток малого підприємництва в Україні // Економіка України. 2019. № 5. С. 34-36.
3. Бориско Ф.О., Нестеренко С.С. Діагностика фінансової діяльності підприємства та шляхи її покращення // Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»). № 10 (37) 2024. С. 18-30.
4. Брижань І.А. Реформування системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва як один із заходів державної підтримки їх розвитку / І. А. Брижань, О. О. Олійник // Економіка і регіони. 2020. № 3. С. 171-176.
5. Бондаренко О.В. Проблеми змін і розвитку системи управління діяльністю підприємств // Економіка і держава. 2018. №8. С. 39.
6. Благун І.С. Концепція конвергентного розвитку регіонів України / І. С. Благун, І. З. Савчин // Бізнес інформ. 2018. № 11. С. 92–97.
7. Возняк Г.В. Бюджетне вирівнювання в системі фінансового забезпечення розвитку регіонів України: сучасний стан і вектор розвитку / Г. В. Возняк // Проблеми економіки. 2021. № 3. С. 24–30.
8. Воскобоева О.В. Регіональна економіка : навч. посібн. / О. Ю. Гусева, О. В. Воскобоева, О. С. Ромащенко. Київ : ДУТ, 2019. 98 с.
9. Головінов М.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки / М. І. Головінов, О. І. Литвинов // Науковий вісник : зб. науково-технічних праць. Львів : Національний лісотехнічний університет України. 2021. Вип. 21.19. С. 224-228.
10. Димченко О.В. Регіональна економіка : навч. посібник / О. В. Димченко, Н. М. Матвєєва, С. М. Гайденко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2018. 221 с.
11. Деєва К.А. Ресурси стратегії розвитку підприємства: поняття та склад / К. А. Деєва // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. 2013. № 11 (182). Ч.1. С. 118-124.
12. Довгань Л.Є. Стратегічне управління : навч. посіб. 2-ге вид. / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. К. : Центр учбової літератури, 2018. 440 с.

13. Дубас Р.Г. Проблеми і перспективи розвитку національної економіки України. Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 18 квітня 2024 року) : тези доповідей / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : 2024. 567 с. 65-68с. Режим доступу : <https://library.knuba.edu.ua/node/44>.

14. Дубас Р.Г., Мельничук Н.Ю. Енергетична незалежність та фінансова стійкість суб'єктів господарювання в умовах війни. Економіка АПК. Том 29, №5. 2022. С. 37-46.

15. Дубас Р.Г. Конспект лекцій з дисципліни «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств» для докторів філософії спеціальності 051 «Економіка», денної та заочної форм навчання / Укл. : Р. Г. Дубас. К. : Університет «Україна», 2023. 89 с.

16. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти. Галицький економічний вісник. 2020. №4(29). С. 106-115.

17. Лишиленко В.І. Регіональна економіка : підручник / В. І. Лишиленко. К. : Центр учбової літератури, 2019. 384 с.

18. Національна економіка: тексти лекцій / О. П. Тищенко, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. / за ред. А. Г. Савченка. К. : КНЕУ, 2017. 464 с.

19. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф. Регіональна економіка : навчальний посібник (2-ге вид., змін. і доп.) / За ред. Я. Б. Олійника. К. : КНТ, видавець Фурса С.Я., 2018. 444 с.

20. Раєвнева О.В. Управління розвитком підприємства. Харків : Інжек, 2018. 246 с.

21. Розвиток малого підприємства в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://otherrefers.allbest.ru/economy/00111223_0.html.

22. Сацук Д.М. Можливості застосування японської економічної моделі в Україні / Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»). № 8 (35). 2023. С. 79-87.

23. Ярошенко І.В. Соціально-економічний розвиток регіонів України в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів / І. В. Ярошенко, І. Б. Семигуліна // Бізнес інформ. 2016. № 7. С. 28–39.

24. Starev D., Pokusa F. Models of managing the sale of manufacturer's goods in the conditions of the post-war economy: theoretical and applied aspects. Innovative potential of socio-economic development of productive forces of the region: Monograph. Opole: Academy of Applied Sciences – Higher School of Management and Administration in Opole, 2024; pp. 589. p.327-350. URL: http://osvit-forum.epizy.com/wp-content/uploads/2024/05/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%AF_2024-%D1%81-%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%BB-1.pdf..

Додаткова

1. Вплив структурних зрушень на динаміку економічного розвитку регіонів. Сучасні технології підвищення ефективності управління галузевими і регіональними соціально-економічними системами : колективна монографія під ред. д.е.н., професора Петренка В.П., д.е.н., професора Полянської А.С. ІФНТУНГ, 2018. 287 с. С. 209-218.

2. Диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів України: теорія та практика // Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство : колективна монографія / За заг. ред. К. С. Шапошникова та ін. У 2 томах. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т. 2. 420 с.

3. Заблоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України. Національна макроекономіка / Б. Ф. Заблоцький. К. : Академвидав, 2021. 368 с.

4. Інституційні засади формування економічної системи України: теорія і практика / За ред. З. Ватаманюка. Львів : Новий світ-2000, 2015. 648 с.

5. Кизим М.О. Оцінка β -конвергенції соціально-економічного розвитку регіонів України / М. О. Кизим, О. В. Козирєва // Проблеми економіки. 2019. № 3. С. 104–114.

6. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2016. 432 с.

7. Національна економіка : навч. посібник / В. П. Решетіло (заг. ред.). Х. : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2019. 386 с.

8. Національна економіка : навч. посібн. / за ред. В. М. Тарасевича. К. ЦУЛ, 2018. 280 с.

9. Національна програма сприяння розвитку малих підприємств в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

10. Орищак Я.О. Основи економіки / Я. О. Орищак, В. В. Чвалюк. Тернопіль, 2020. 192 с.

11. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : монографія. / за ред. З. С. Варналія. К. : Знання України, 2018. 498 с.

12. Транченко Л.В. Актуальні проблеми економіки. № 4. 2019. С. 158-164.

Обов'язкове дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», доступного за посиланням: https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/academic_dobrochesnist/Codex.pdf.

Відвідування занять	Відвідування лекційних, практичних занять є обов'язковим.
Відпрацювання пропущених занять	Здобувач освіти, який пропустив практичні заняття, самостійно вивчає матеріал за наведеними у силабусі рекомендованими джерелами, виконує завдання та надсилає результат викладачу. Через відсутність здобувача освіти на практичному занятті без поважних причин оцінка буде знижена.
Допуск до іспиту	Відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного, підсумкового контролю та атестації здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, п.3.1.: Оцінювання знань здобувачів вищої та фахової передвищої освіти із навчальних дисциплін, формою підсумкового контролю яких є екзамен, здійснюється на основі результатів поточного, проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену). Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої та фахової передвищої освіти за результатами поточних і проміжних контролів, не може перевищувати 60. Здобувач вищої та фахової передвищої освіти не допускається до

	семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, якщо він має заборгованості з лабораторних робіт, комп'ютерного практикуму, семестрових індивідуальних завдань, передбачених робочим навчальним планом на семестр із даної навчальної дисципліни. При цьому викладач у заліково-екзаменаційній відомості робить запис «не допущений» («F»). Здобувач вищої освіти контрактної форми навчання може бути не допущений до складання екзамену за невиконання умов контракту, про що у відомості деканат робить таку ж позначку - «не допущений». Недопуск здобувача вищої або фахової передвищої освіти до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни не може бути причиною недопуску його до семестрового контролю з інших навчальних дисциплін.
Підсумкова модульна оцінка	Підсумкова модульна оцінка є сумою виконаних завдань за два модулі. Максимальна модульна оцінка може складати 60 балів, якщо здобувач освіти виконав всі вимоги, зазначені у Положенні про організацію та методику проведення поточного, підсумкового контролю та атестації здобувачів вищої та фахової передвищої освіти https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/Osnovni_oficiyni_doc_UU/Osvitnya_d_t/Polozh_pro_metodiku_provedennya_controlyu_ta_atestacii.pdf .
Екзаменаційна оцінка	Екзаменаційна оцінка є результатом виконання екзаменаційного екзамену. Максимальна оцінка за іспит – 40 балів.
Підсумкова оцінка дисципліни з	Підсумкова оцінка обчислюється як сума підсумкової модульної та екзаменаційної оцінки.

Викладач:

Дубас Ростислав Григорович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління та адміністрування

E-mail: dubasr@ukr.net

Тел.: 067 969 32 57

Адреса: вул. Львівська 23, III корп., каб. 401.

Розглянуто та затверджено на кафедрі управління та адміністрування
Протокол №1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Ростислав ДУБАС

Перевірено:

Начальник методичного відділу

Вікторія БАУЛА